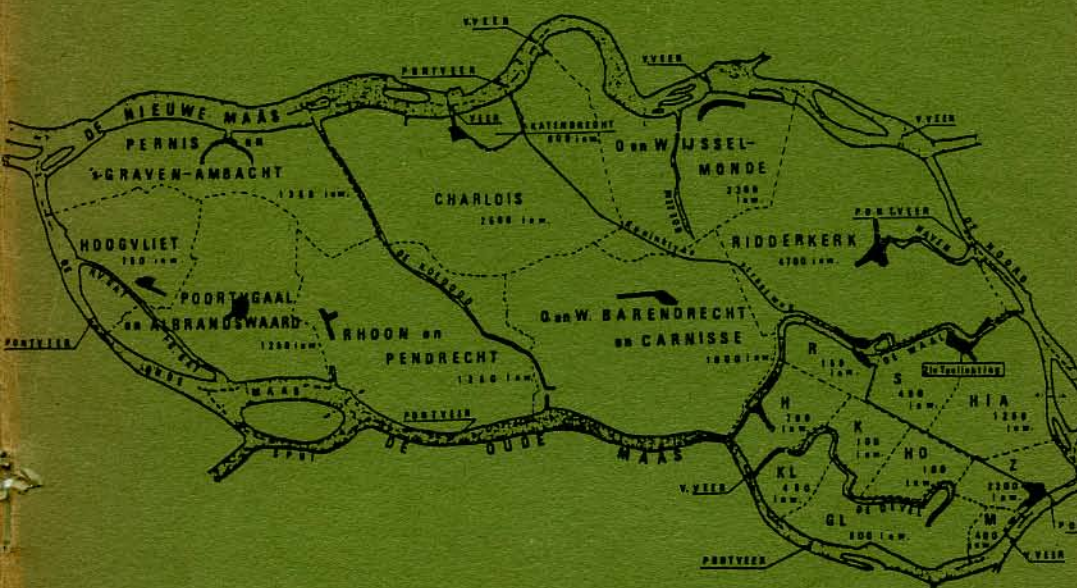

5e Jaargang nr. 19

juni 1984

Adres Historische Vereniging Barendrecht:

2e Barendrechtseweg 181, 2991 GK Barendrecht
Telefoon: 01806 - 18142

++++++

BESTUUR

Hr. G. van der Schoor - voorzitter
Rijnstraat 17
tel. 13200

Mw. J.W.E. Kouw - secretaris
Singel 32
tel. 16059

Hr. C.J.A. Volgering - penningmeester
Alsemlhof 4
tel. 15768

Hr. P. van Bergeijk - lid
Ziedewijdsedijk 59
tel. 12252

Hr. W.M. Groenenboom - lid
Voordijk 267
tel. 12617

Hr. J.H. Kleinschmidt - lid
Mr. Thorbeckestraat 33
tel. 13349

Hr. A.M. Overwater - lid
Jaagpad 65
tel. 12152

++++++

REDACTIE

Mw. G.M.H. Eijkenaar-van der Haak	Mw. J.W.E. Kouw
Wilhelminastraat 19	Singel 32
tel. 12110	tel. 16059

Illustraties: Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
Develsluis 6, Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

Hr. J.M.J. Tieman	Hr. H. van Herwerden
Vlietweg 12	1e Barendrechtseweg 136
tel. 14103	tel. 12789

++++++

VAN DE REDACTIE

Het plotseling overlijden op 1 mei j.l. van ons lid en medewerker, de heer J. Schop, heeft allen die hem kenden geschokt. De redactie betreurt het, dat aan de serie artikelen van zijn hand zo'n abrupt einde is gekomen.

Een laatste bijdrage van hem, nl. een commentaar op een artikel dat voorkwam in het Parochieblad "De Paddestoel", werd door de heer Van Herwerden bewerkt voor plaatsing in dit nummer (blz. 10).
De voorzitter gedenkt hem op blz. 3.

Het verslag van de lezing die de heer De Koning heeft gehouden over de dijkverzwaring op het eiland IJsselmonde (Algemene Ledenvergadering, 12 april) kunt U lezen op blz. 15. Daaraan sluit een artikel over het ontstaan en veranderingen in het landschap op het eiland wel aan, daarom is het opgenomen op blz. 18.
Tenslotte vindt U het beloofde artikel over de waterschapsglazen op blz. 21.

Van de heer J.A. Meijer, redacteur Vrije Volk, te Rotterdam ontvingen wij een brief naar aanleiding van het artikel in ons vorige Contactblad over het wapen van Barendrecht. Wij laten deze brief hierna onverkort volgen; ook het commentaar van mr. D. Müller hebben wij volledig opgenomen.

Waarde Redactie,

Met belangstelling las ik in het maartnummer van uw Contactblad het artikel over de historie van het wapen van Barendrecht. Ik vroeg me af hoe de tien "blokjes" in het schild terecht waren gekomen.
Kl. Sierksma's boekje "De gemeentewapens van Nederland" maakte me helaas niet veel wijzer. Het wapen van Barendrecht wordt daarin als volgt omschreven:

"Van zilver, beladen met eene fasce van keel waarop een halve klimmende leeuw van goud; de face verzeld en chef van zeven zoden staande vier en drie en en pointe van drie zoden, staande twee en een, alles van sijnople."
Sierksma schrijft in een korte toelichting dat het gemeentewapen kennelijk ontleend is aan het blazoën van het geslacht Oem, "met een kleine variatie in stukken en verwen."

Het viel me op dat bij Sierksma de blokjes "staan" terwijl ze in het wapen toch duidelijk "liggen." Heeft een heraldicus van naam als Sierksma hier een fout gemaakt? Het ligt voor de hand om aan te nemen dat die (gras)zoden de inpolderingen rond Barendrecht symboliseren en misschien is dat ook wel zo. Maar in de geschiedenis moet men voorzichtig zijn bij het trekken van conclusies. En vandaar mijn vraag: "Hoe komen die "blokjes" in het Barendrechtse gemeentewapen?"

Bij voorbaat mijn dank
met vr. groet

w.g. Jan Meijer

En hierna het commentaar van de heer D. Müller:

De heer Meijer verbaast er zich over, dat Klaas Sierksma in zijn boekje "De Gemeentewapens van Nederland" zou beweren, dat de "blokjes" in het gemeentewapen van Barendrecht "staan", terwijl ze toch liggend zijn afgebeeld. Dit berust kennelijk op een misverstand, immers het woord "staande", zoals in de door Sierksma geciteerde tekst van de bij de Hoge Raad van Adel gedocumenteerde wapenbeschrijving, slaat niet op de blokjes zelf - die daar als "zoden" dus als "liggend" worden omschreven - doch op de plaatsing daarvan in het schild.

"Staande vier en drie" betekent dan ook, dat de zeven blokjes, die zich "en chef" (d.i. in het "schildhoofd") bevinden daarin zijn geplaatst vier in de bovenste rij en drie daaronder en dat de drie blokjes "staande twee en een" "en pointe" (d.i. in de "schildvoet") zijn geplaatst twee boven en een daaronder.

Een en ander kan ook blijken uit de afbeelding van het Barendrechtse wapen op blz. 27 van Sierksma's boekje, waarop de blokjes liggend zijn afgebeeld.

Dat dit "zoden" zouden voorstellen moet worden verwezen naar het rijk der fabelen.

Uit het stukje in het Contactblad van maart 1984 kan blijken, dat de blokjes, die overigens aanvankelijk niet liggend waren, maar eerst vierkant en later "staand" rechthoekig, niet anders waren bedoeld dan als een verandering van de bezanten uit het wapen "van de Merwede" zulks bij wijze van "heraldische breuk", dat wil zeggen

verandering of toevoeging van stukken om een jongere tak van een familie heraldisch te onderscheiden van de hoofdtak.

Zo zijn ook de blokjes of "biljetten" in het wapen van Nassau te verklaren, die een jongere tak van die familie aanduiden, en die op die wijze in het Rijkswapen van Nederland zijn terechtgekomen.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

IN MEMORIAM JOHAN SCHOP, 12-8-1922 - 1-5-1984

We zaten op hem te wachten ...

Nee, niet gespannen, maar eigenlijk hadden we hem de week daarvoor al verwacht.

Hij verzorgde o.a. de registratie van alle kranten en tijdschriften die we bewaren als documentatie. Ook onze verzameling notulenboeken voorzag hij van een etiket waarop naam der vereniging, inhoud, periode. En passant controleerde hij of kranten en notulenboeken compleet waren.

Er was nog een andere reden waarom we hem al een weekje misten. Vele keren kwam hij zomaar eens binnenvallen. "Ik Stoor toch niet? Ik moet eens even geen microfilms zien. Ik heb weer zoveel gelezen! Wist U dat ...", en dan kwamen de verhalen over Barendrecht los. Het een nog interessanter dan het andere.

De heer Schop had nl. veel documentatie over Barendrecht op microfilm in huis. De gegevens die hij las en vertelde kwamen direct van de originele documenten zoals die in het Rijksarchief te Den Haag zorgvuldig worden bewaard. Zodoende werd hij een vraagbaak voor velen. Dat bleek ook meerdere keren wanneer hij bij een tentoonstelling een deel van zijn documentatie toonde. Het was niet alleen een bezit dat er lag, maar hij wist er veel over te vertellen.

Ik vroeg eens, toen hij vertelde over hetgeen hij weer

had gelezen: kunt U geen rubriek vullen in De Schakel? Telkens een kort stukje interessante gegevens. In Ridderkerk verschijnt ook zo iets en het wordt door velen gewaardeerd.

Hij was te bescheiden. Hij kon het wel, want we hebben in ons Contactblad meerdere interessante artikelen van hem graag geplaatst. Maar het was geen persoon die zich op de voorgrond drong.

Niet zo lang geleden zei hij: "Jammer dat we hier (2e Barendrechtseweg 181) zo vol zitten. Ik heb zoveel documentatie en kom er in m'n eentje nooit door. U wilt alles zwart op wit en U hebt volkomen gelijk. Ik lees het en weet het, maar dat geheugen stopt ook een keer. Je moet zoiets met een paar man méér kunnen doen. Een paar lezen en anderen meteen noteren en uittypen. Elkaar afwisselen en aanvullen. Samen de feiten groeperen, want vaak vind je bij heel andere stukken belangrijke aanvullingen. Het is één grote legpuzzel".

En dan komt er een telefoontje van zijn zuster: "Jo is zojuist overleden. Hij was in Twente en kreeg daar een hartaanval".

In memoriam onze bescheiden, integere grote vriend Johan Schop. We kenden elkaar al van vóór de oprichting van de Historische Vereniging. Vanuit het kerkewerk. Ook daar wilde hij een bescheiden plaats, maar ook daar kon men op hem rekenen. Hij stond altijd klaar, ook als er extra of lastige klussen waren. Hij deed het naar beste vermogen - uit alle macht.

Dat zette zich voort voor de Historische Vereniging. Daar ontving hij ook steeds meer waardering en erkenning van velen die met hem in aanraking kwamen. "Een man die zal worden gemist", schreef ons een der leden, die in het buitenland vertoeft.

Helaas, nu werkt ook dit geheugen niet meer. We hopen een weg te kunnen vinden om je werk voort te zetten. Zodat je ook in onze vereniging blijft voortleven, ook al ben je gestorven.

Velen zullen je persoonlijk blijven missen.

G. van der Schoor
Voorzitter

13 DECEMBER 1976 - 1986

13 december 1986 kunnen we ons tienjarig jubileum als Historische Vereniging vieren. Ook besturen is vooruitzien, zodat we nu reeds overdenken hoe we dat eind 1986 zullen gaan doen.

Eén der mogelijkheden is het uitgeven van een boek(je) met historische gegevens over Barendrecht. Nee, we zijn nog (lang) niet in staat de hele geschiedenis vanaf het begin tot zeg 1950 te beschrijven. We zijn in de periode van oriënteren en verzamelen. Er komen nog steeds nieuwe zaken boven water. Wist U, dat ruim zestig jaar geleden het hoofd van een der Barendrechtse scholen veertien dagen gevangenisstraf tegen zich hoorde eisen, omdat hij een ongehoorzame leerling met vermoedelijk een liniaal een pak op z'n broek had gegeven? Dát zal een spanning in het dorp gegeven hebben!

Nee, we gaan niet wachten op HET standaardwerk. Er zijn voldoende onderwerpen die intussen wel min of meer afgerond kunnen worden beschreven. Neem de Barendrechtse brug - de tram - het onderwijs tot bijvoorbeeld 1950 of desnoods 1900 - de Dorpskerk van 1512 - de grafstenen in de Ned. Hervormde kerk - het verkeer - land- en tuinbouw vroeger - de molens - enz., enz. Vult U zelf maar verder in.

We horen zo af en toe vertellen, dat er mensen zijn die over bepaalde onderwerpen reeds jaren lang gegevens hebben verzameld. Anderen die al eens wat hadden willen schrijven, omdat ze er door hun werk of hobby veel over weten.

Een mogelijkheid is dus dat we samen een boek schrijven met allerhande losse verhalen, met vermelding uiteraard van de naam van de schrijvers.

Denkt U moeite te hebben met het in verhaaltrant schrijven van wat U rond een interessant onderwerp weet, dan weten wij waarschijnlijk wel iemand aan wie U de gegevens kunt vertellen. Die werkt ze dan voor U uit en U krijgt ze uiteraard eerst te lezen of het nog verbeterd of aangepast moet worden.

Om te voorkomen dat er twee tegelijk aan hetzelfde on-

derwerp beginnen willen, behoeft U voorlopig alleen maar aan een der bestuursleden op te geven welk onderwerp U wilt proberen te beschrijven. Hoe eerder U het opgeeft, des te eerder krijgen we een overzicht of we met z'n allen in staat zijn iets van de grond te krijgen. Laten we zeggen: binnen 14 dagen nadat U dit artikeltje leest.

Begin 1986 gaat een dan in te stellen redactiecommissie de ingeleverde studies en verhalen wat aan elkaar passen - indien nodig - en in ieder geval de drukvolgorde vaststellen.

Het is vanzelfsprekend, dat U ook gebruik moogt maken van wat we reeds over Uw onderwerp aan gegevens hebben verzameld. Bovendien willen verschillende leden graag vertellen wat zij over Uw onderwerp weten. En door ervaring geleerd vermoeden of weten zij ook waar over Uw onderwerp wel wat te vinden zal zijn.

Logisch: U behoeft niet in Barendrecht te wonen om over ons dorp wat te kunnen schrijven. Elck een is wellicom!

We zijn nu al benieuwd hoe dik het boek gaat worden. Want U zegt toch niet meteen: "da's niks voor mij!". Probeer het, het is de moeite best waard! Het nageslacht zal U er dankbaar voor zijn!!

Namens het Bestuur
G. van der Schoor

HUISVESTING EN EXPOSITIERUIMTE

Mensen die ons een paar jaar geleden bezochten en dit jaar weer, verbazen zich er over, dat er zoveel interessante stukken bijgekomen zijn. - dat de verzameling zich zo heeft uitgebreid.

Als zij - en anderen - bellen voor een bezoek, dan beginnen wij ons het laatste jaar te excuseren voor de volle troep die zij te zien zullen krijgen. Het bestuur is al eens voorgesteld, bezoekers te weigeren. Maar bezoekers kunnen mensen zijn, die wat willen afstaan en

die mogen we niet weigeren. Bovendien krijgen we ook landelijk steeds meer bekendheid: er komen èn telefonisch èn via bezoekers steeds meer vragen tot ons. We lenen ook (tijdelijk) steeds meer stukken uit, of om een fotokopie te maken of voor studie. We zijn dat dit jaar eens gaan noteren (mede met het oog op controle dat we het terugkrijgen); de eerste vijf maanden van 1984 was dat zo'n twintig à vijfentwintig keer. Kortom we krijgen méér erkenning en contacten dan we zelf verwachtten.

Er zijn veel mensen die vragen: Wanneer gaan jullie verhuizen? Die hebben in De Schakel van 27 januari 1983 gelezen dat ons een middelgrote boerderij door de Raad in het vooruitzicht werd gesteld. U ziet het aan de datum: eind januari 1983, dat is meer dan een jaar geleden. Om die reden schreven wij B en W op 14 februari 1984: hoe is de stand - per wanneer kunnen we er mee rekenen?

We kregen een brief dd. 4 april 1984: "Wij kunnen U geen termijn noemen waarbinnen het pand vrijkomt". Met andere woorden: de eerste jaren ongetwijfeld niet!

We hebben de brief op onze jaarvergadering voorgelezen en de aanwezigen de vraag voorgelegd: WIE WEET EEN OPLOSSING? Er kwam er geen. Maar omdat niet alle 250 leden ter vergadering aanwezig waren, maar die wel ons Contactblad ontvingen, stellen we de vraag ook hier: wie weet een oplossing?

Het is nijpend! De laatste bestuursvergaderingen zijn bij de bestuursleden thuis gehouden, want zeven personen een stoel en ruimte voor hun paperassen te geven, is op het ogenblik niet meer mogelijk.

In de week van de jaarvergadering hadden wij voor het eerst ongevraagd en ongeorganiseerd, elke dag spullen ontvangen. Normaal is dit driemaal per week. Soms een enkel stuk, soms een hele bezending. Het moet verwerkt, gesorteerd, soms afgewassen, afgeboend of afgestoft, benaamd, ingeschreven, vergeleken met hetgeen er al is, want voor dubbele zaken hebben we helemaal geen ruimte. Roest en houtworm laten we even buiten beschouwing. Dat gaat naar de werkruimte, maar daar kun je alleen je benen breken, zó vol ligt het daar.

Ja, het is een nijpend probleem geworden! We kunnen een

goede boerderij volzetten.

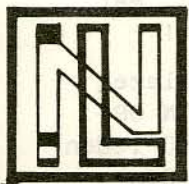
Er zijn bovendien meerdere toezeggingen: als U meer ruimte hebt, dan praten we verder. En van tijd tot tijd verdwijnt er in het dorp het een en ander; gaat het gewoonweg verloren, omdat er geen goede accommodatie is...

We herhalen: WIE WEET EEN OPLOSSING? Bel a.u.b. een der bestuursleden. Of moeten we de ontvangst van leuke spullen maar stoppen en zeggen: Sorry, geen ruimte. Barendrecht mist dan wel een kans op een mooi museum. En dat met het groeiende aantal recreanten langs de Oude Maas. Wat biedt Barendrecht hun als het regent?

Kunnen we er iets aan doen? Wie heeft een suggestie?

De Voorzitter

UUU

NIEUWE LEDEN

Vijf nieuwe leden hebben zich deze periode aangemeld. Door opzegging en verhuizing zijn echter vier leden uitgeschreven, zodat het totaal aantal maar één hoger is dan bij de vorige opgave, nl. 258 leden.

21 mei 1983	: mw. v.d. Berge	Smitshoek
23 "	: N. Kooistra	Barendrecht
26 "	: mej. H. Zuiderduin	"
	: A.J. Onnink	"
5 juni	: H. Woudenberg	"

UUU

NIEUWE AANWINSTEN

Stofzuiger, overlijdensverklaring uit 1867, kappersdiploma en kappersbenodigdheden, Buisman-bussen met verschillende prijsopdruk, salamanderkachel, houten kaasvorm, militaire beenkappen, ca. 55 boeken, schoolboeken, glazen asbak, fruitschaal, keukenspullen, herdenkingsbord,

kwartiermuts, legerveldfles, strijkijzer, gereedschap, bouwtekening gereformeerde kerk Smitshoek, kranten, beschuit- en speculaaszakken van Hooimeijer, nota's en reclamefolders van Barendrechtse middenstand, kinderspeelwagentje, babyweegschaal, schrijfmachine, puddingvorm, stilletje, winkellaatjes, voetspomp voor autobanden, radiotoestel, eiermanden, emaille melkkan, mouwplankjes, schaatsen, voorraadbus, petroleumstel, strooppot, bedstee-medicijnplankje, tolleren, foto smederij Smitshoek, maasbal, benen haaknaald, kleeerhangers, oude bussen, dames- en herenkleding, bestek, appelboor, ondersteek, straalkacheltjes.

BRADERIE 1984

Op de Algemene Ledenvergadering liet het bestuur de leden al weten, dat de vereniging weer zou deelnemen aan de jaarlijkse braderie op 25 en 26 mei j.l. Eén kraam werd weer gevuld met schoolboeken, nog enkele exemplaren van luchtfoto's van Barendrecht uit 1935, de inventaris van de polder Binnenland, enz.

In de tweede kraam waren o.a. enkele laatste aanwinsten en enige gerestaureerde voorwerpen uit ons archeologisch bezit uitgestald. Het oude aardappelschilmachientje, compleet met aardappelen, werd door menige huisvrouw nog eens op de deugdelijkheid getest, en het werkte nog prima!

De verkoop verliep zeer goed dit jaar en de opbrengst viel alleszins mee, er vloeide f 410,-- in de verenigingskas.

Het was jammer, dat er zo weinig vrijwilligers waren om eens een paar uur achter de kraam te staan. Dit jaar waren het alleen de bestuursleden die zich hiervoor hebben ingezet. Mogen we het volgende jaar op meer afwisseling in de bemanning (bevrouwing of bemensing) rekenen?

De Secretaris

NOG IN PORTEFEUILLE AANWEZIGE BIJDRAGE VAN WIJLEN

J. SCHOP

Ongeveer terzelfder tijd dat van J. Schop zijn bijdrage "De kerk van Barendrecht" verscheen (Contactblad nr. 17, december 1983), bevatte onafhankelijk daarvan het parochieblad "De Paddestoel" van de Sint-Augustinus-Parochie alhier het artikel "Uit het verre verleden - 7 eeuwen kerk in Barendrecht", niet gesigneerd. De in dit artikel vermelde gegevens berusten op een eerder en veel uitgebreider publikatie in het parochieblad (W.P. Altena, november 1967).

Pastoor Van Leeuwen was zo vriendelijk die publikatie aan mij ter lezing te overreiken, waardoor ook de heer Schop van de inhoud kennis kon nemen. Na die kennisgeving overhandigde hij mij zijn commentaar, die zoals wij afspraken, tot gesprekstof zou dienen; in elk geval niet zó als kopij.

Nu ligt dan die commentaar voor mij als een kostbaar, nl. laatste, resultaat van Schops arbeid ten behoeve van ons verenigingsorgaan. Ik maak U graag deelgenoot van dat, eer aanvullend dan kritisch becommentariërend, resultaat.

Hij vangt aan:

De datering van documenten uit de 13e, 14e en 15e eeuw kan aanleiding geven tot vergissingen, wegens gebruik van verscheidene stijlen. Men dient hierbij te letten of bij de datum de stijl vermeld wordt. In de 16e eeuw begon het jaar o.a.:

Roomse stijl	: 1 januari;
Brabant stijl	: Goede Vrijdag 's middags;
Vlaanderen stijl	: Paasavond 12 uur.

Aelbrecht van Beieren dateerde in de Hofstijl; in onze tijdrekening is dit: één jaar min één dag later, volgens Van Mieris (1).

In de 16e eeuw staat bij verscheidene stukken van polder Ziedewij naast de datum vermeld: Stilio Hollandia.

Opmerkelijk is, dat op een lijst van dijkgraven en heemraden van Barendrecht over de jaren 1559 tot

NOG IN PORTEFEUILLE AANWEZIGE BIJDRAGE VAN WIJLEN

J. SCHOP

Ongeveer terzelfder tijd dat van J. Schop zijn bijdrage "De kerk van Barendrecht" verscheen (Contactblad nr. 17, december 1983), bevatte onafhankelijk daarvan het parochieblad "De Paddestoel" van de Sint-Augustinus-Parochie alhier het artikel "Uit het verre verleden - 7 eeuwen kerk in Barendrecht", niet gesigneerd. De in dit artikel vermelde gegevens berusten op een eerder en veel uitgebreider publikatie in het parochieblad (W.P. Altena, november 1967).

Pastoor Van Leeuwen was zo vriendelijk die publikatie aan mij ter lezing te overreiken, waardoor ook de heer Schop van de inhoud kennis kon nemen. Na die kennisgeving overhandigde hij mij zijn commentaar, die zoals wij afspraken, tot gesprekstof zou dienen; in elk geval niet zó als kopij.

Nu ligt dan die commentaar voor mij als een kostbaar, nl. laatste, resultaat van Schops arbeid ten behoeve van ons verenigingsorgaan. Ik maak U graag deelgenoot van dat, eer aanvullend dan kritisch becommentariërend, resultaat.

Hij vangt aan:

De datering van documenten uit de 13e, 14e en 15e eeuw kan aanleiding geven tot vergissingen, wegens gebruik van verscheidene stijlen. Men dient hierbij te letten of bij de datum de stijl vermeld wordt. In de 16e eeuw begon het jaar o.a.:

Roomse stijl	: 1 januari;
Brabant stijl	: Goede Vrijdag 's middags;
Vlaanderen stijl	: Paasavond 12 uur.

Aelbrecht van Beieren dateerde in de Hofstijl; in onze tijdrekening is dit: één jaar min één dag later, volgens Van Mieris (1).

In de 16e eeuw staat bij verscheidene stukken van polder Ziedewij naast de datum vermeld: Stilio Hollandia.

Opmerkelijk is, dat op een lijst van dijkgraven en heemraden van Barendrecht over de jaren 1559 tot

1627, alle jaren staan vermeld, behalve bij het jaar 1570, daar staat ----- (of gebrek aan ruimte?).

De Juliaanse kalender werd op 15 oktober 1582 vervangen door de Gregoriaanse. De dag daarvoor was 4 oktober 1582. De Gregoriaanse kalender werd ingevoerd in:

Friesland : begin 18e eeuw;
Engeland : 1752;
Rusland : 1918.

Ingaande op enige punten van de publikatie luidt de commentaar als volgt; waarbij ik de desbetreffende tekst uit het parochieblad (2) steeds vooraf opneem:

Het oudste document, dat spreekt van een kerk in Barendrecht is een akte, gedateerd 18 februari 1265. Deze, in Latijn geschreven akte bevindt zich in het Rijksarchief in Den Haag en daarin staat o.m. beschreven de stichting van een kerk en de vermelding, dat het patroonaatsrecht van deze kerk toebehoort aan de abdij van St. Paulus in Utrecht

Toch moet er voor die tijd, zo rond het jaar 1100 al iets van een kerk geweest zijn in Carnisse en Heerjansdam.

Commentaar:

1265 foto van dit document in mijn bezit.

Datum anno domini m. ^o ducentesimo sexagesimo quarto duodecimo Kal. Martii.

Inventaris Heerlijkheidsarchief geeft aan 18 februari 1264. Een latere opgave ARA (3) 12 maart 1964.

In de 11e eeuw komt Barendrecht of Berendrecht reeds voor.

===

Maar in het jaar 1265 is echt het eerste jaartal, dat vastligt. In 1293 wordt melding gemaakt van de naam Henric Cats, pastoor te Barendrecht.

Commentaar:

1293 pastoor Henric Cats. Mij vooralsnog onbekend.

De heer Van 't Zelfden, Heerjansdam, is momenteel bezig

een lijst te maken van pastoors, waarvan de namen bekend zijn.

===

Een stormvloed in 1373 sloeg onbarmhartig toe en vernielde de kerk geheel. De parochie werd daarna opgeheven. De mensen, die in het zwaar gehavende dorp zijn overgebleven, waren toen, wat hun kerk betreft, weer aangewezen op Heerjansdam.

De volgende jaren schijnen heel moeilijk geweest te zijn voor de bewoners hier. De St. Elisabethsvloed van 1421 zal ook wel de nodige schade hebben aangericht. Aan herstel van dijken en wegen werd door "onenigheid en verzuim" niets gedaan, zo staat ergens beschreven.

Maar in 1473 is er weer een kapel. De naam van de hieraan verbonden priester is Jan Alim. Het was nog geen parochiekerk.

Commentaar:

1373. Op de steen, aangebracht buitenzijde dorpskerk, staat geen 1373, maar 1374, dus 1375. Datum 1374 klopt ook met andere gegevens (= 1375) over nog een andere overstroming. De beschikbare gegevens dienen nog nader te worden onderzocht.

===

In Barendrecht werd ook gebouwd aan een "echte" kerk, een eigen parochiekerk, die in 1512 gereed komt (nu de Hervormde Dorpskerk).

Commentaar:

1512 = 2 mei. Volgens huidige jaartelling 1513.

===

Na overleg met de ambachtsvrouw Elisabeth van Loon werd de kerk gebouwd. Het gemene lant (dus de gezamenlijke polders) betaalde de kosten van de bouw en inrichting voor de eredienst.

Dan komt zestig jaar later het geweld van de Watergeuzen, die de taak op zich hadden genomen alles wat katholiek was te vernietigen, "wegvagen" staat in eerdere publikaties.

Over de periode van 1572 tot 1815 is wat betreft de Katholieken hier weinig bekend.

Commentaar:

1572 en alles wat katholiek is met geweld wegvagen. Dit is een wel heel simpele voorstelling van een langdurig proces van machtsstrijd, geld, onderdrukking en vervolging, gemengd met godsdienst, eigenbelangen.

===

Tot zover de bijdrage, postuum, van J., voor velen Jo Schop. Een man, zeer zorgvuldig, zie de gekozen aanvang van zijn commentaar, en nauwgezet; bescheiden en integer. Ik ervoer het als een voorrecht zijn vertrouwen te mogen ontvangen en dat ik daardoor mede een steentje heb kunnen aandragen om hem te overtuigen van het belang van zijn bijdragen. Dat hij ook zelf dat belang is gaan inzien moge blijken uit een eenvoudig zinnetje dat hij opnam bij de overhandiging van zijn commentaar: "Dit zal men kunnen lezen in de artikelen, die ik nog hoop te schrijven".

Bezig zijn met historie verplicht tot aanvaarding van continuïteit. Na voorafgaande alinea wend ik mij tot het vervolg van het artikel in het parochieblad, ook al gaf dat vervolg geen aanleiding meer voor commentaar. Daar lees ik:

Vrijheid van godsdienst is er weer in 1813 (4), maar het aantal Katholieken in ons dorp blijft nog maar zeer klein. In 1848 heeft Barendrecht 1790 inwoners, waarvan 24 rooms-katholiek. Kerkelijk behoorden deze onder de gemeente Rhoon, de enige R.K. parochie op het eiland IJsselmonde.

1878 - De spoorbrug over de Nieuwe Maas verbindt Rotterdam met het Zuiden, havens worden gegraven, werk daar trekt stromen mensen aan. Rotterdam-Zuid wordt gebouwd en in 1886 de R.K. kerk aan het Stieltjesplein. Die kerk wordt dan de parochiekerk voor Barendrecht tot 1902 als de St. Franciscuskerk aan het Afrikaanderplein klaarkomt. 1922 is het stichtingsjaar van een hulpkerk aan de Enk, die toevertrouwd wordt aan de orde der Kruisheren en die een jaar later een zelfstandige parochie wordt met een omtrek van 12½ km, inclusief Barendrecht. Als deze kerk te klein wordt voor de snel groeiende parochie in Tuindorp-Vreewijk, komt er een grotere kerk aan het Breeplein.

Het aantal Barendrechtse Katholieken was toen nog gering, amper tien. Doch dat aantal groeide wel, vooral toen de Stationswijk (nu Oranjewijk) van de grond kwam. Men bleef echter aangewezen op de kerk aan het Breeplein, waar ook de kinderen schoolgingen. Kerkgangers en schoolkinderen gingen per trein, met de toen nog schaarse auto, per fiets, zelfs per ponywagen, maar ook wel lopend naar Rotterdam (5).

===

Het leek mij een goede zaak, daar reeds een aantal alinea's was opgenomen, tot praktisch volledige plaatsing over te gaan van dit, op zich zelf summier, overzicht van de geschiedenis van een onzer plaatselijke geloofsgemeenschappen. Eén van de belangrijkste doelstellingen van een orgaan als het onze is immers het opslaan van documentatie op lokaal niveau of betreffende de omgeving. Redactie en de gehele vereniging zullen alle zeilen moeten bijzetten om het aanzien, dat het Contactblad zich wist te verwerven, te handhaven, met name nu het getroffen is door het overlijden van onze uiterst bewaarde medewerker aan bijdragen op historisch gebied.

- (1) F. van Mieris, Groot charterboek der graaven van Holland, van Zeeland en heeren van Vriesland ..., 4 delen, Leiden 1753 - 1756.
- (2) Die tekst is conform het artikel eind 1983, hoewel Schop commentarieerde aan de hand van de eerdere publikatie (november 1967). Dit maakt wat de weergegeven feitelijke gegevens betreft geen verschil (zie eerste alinea).
- (3) ARA = Algemeen Rijks Archief, gevestigd te 's-Gravenhage.
- (4) Reeds tijdens de Bataafse Republiek, 1795 - 1806.
- (5) Zie ook Contactblad nr. 8, september 1981.

H. van Herwerden

DIJKVERZWARING OP ONS EILAND

Door ing. A. de Koning van het Waterschap IJsselmonde werd, zoals aangekondigd in het laatste Contactblad, een lezing gehouden op de jaarvergadering van onze vereniging over de dijkverzwaringen op het eiland IJsselmonde. Onderstaand een korte impressie daarvan.

De heer De Koning vertelde dat dit eiland, omsloten door Nieuwe Maas, Oude Maas en Noord, groot belang heeft bij een goede bescherming tegen de zee. Het gebied van ca. 13 000 ha ligt gemiddeld ± 1 m beneden NAP, terwijl het hoogwater gemiddeld ± 1 m boven NAP staat. Zonder dijken zou het water in geval van hoogwater dus in de meeste huizen tot aan het plafond staan, laat staan wanneer er sprake is van stormvloeden. De mens heeft dit land in de loop der eeuwen aan de zee onttrokken en inmiddels wonen er 500 000 mensen, liggen er belangrijke haven- en industriegebieden alsmede knooppunten van spoor- en autowegen.

Vroeger was de zorg voor de dijken in handen van achttien verschillende polderbesturen, maar na de watersnood van 1953 werd de verantwoording voor hoofd- en binnenwaterkering in handen gelegd van de Dijkkring IJsselmonde. Deze dijkkring kreeg de opdracht te zorgen voor de uitvoering van de Wet Versterking Zeewaterkering (Deltawet 1958). Een immens karwei, dat waarschijnlijk in 1990 geklaard zal zijn en waaraan dan $\pm$ f 400.000 000,-- zal zijn uitgegeven. De financiering van dit enorme bedrag is als volgt geregeld: het Rijk betaalt voor 100 % de kosten van aanneming, maar het Waterschap draagt de kosten van voorbereiding, uitvoering en de rente, bepaald ook geen kinderachtige bedragen. Nog wat getallen: over een lengte van ca. 70 km, gedeeltelijk door stedelijk gebied, moet de waterkering gemiddeld 80 - 100 cm worden opgehoogd. Daarnaast moeten de taludhellingen worden aangepast. De huidige hellingen variëren tussen 1 : 1 en 1 : 1½, terwijl deze dijken taludhellingen van 1 : 3 moeten hebben (1 : 3 wil zeggen dat per 3 m horizontale lengte 1 m hoogte wordt overwonnen). Dit betekent, dat in combinatie met de verhoging de dijk aan de voet (de zgn. zathe) vele meters, gemiddeld variërend tussen 10 en 20 meter, breder moet worden.

Met name aan de oostzijde van het eiland heeft men gekozen voor een verbreding en verhoging van de bestaande dijken om de buitendijks gelegen bedrijven en industrie (Ridderkerk b.v. scheepsbouw) te sparen. Dit betekende wel, dat voor de profielaanpassing ca. 2 500 panden, met een tempo van ca. 200 per jaar, verworven moesten worden. Dat het verlaten van huis en haard voor de dijkverzwaring geen gemakkelijke zaak was, bleek wel uit de reactie van een der toehoorders, die dit aan den lijve had ondervonden. De vroeger beslist schamel te noemen vergoeding maakte dit emotioneel vaak moeilijke punt nog schrijnender, maar tegenwoordig is men reëler met betrekking tot de bepaling van de schadeloosstelling. Uit historisch oogpunt is het jammer dat de karakteristieke dijkbebouwing moet verdwijnen, voor de bewoners van de dijkhuisjes betekent een ander huis meestal wel een verbetering van het woongenot.

Thans is ca. 80 % van de hoofdwaterkering van het eiland IJsselmonde op Deltahoogte. Als alle werkzaamheden voltooid zijn, is men beveiligd tegen de kans op een extreem hoge waterstand van 1 : 10 000.

Wist U trouwens, dat het gevaar voor een overstroming niet schuilt in het hoge water dat tegen de dijk aandrukt, maar in het overslaande water? Aan de binnenzijde van de dijk wordt het talud stukje voor stukje weggevreten en tenslotte breekt de aan de binnenzijde verzwakte dijk door.

Bij het bepalen van de juiste hoogte van de dijk (dijktafel) wordt gebruik gemaakt van de modernste technieken op het gebied van de grondmechanica. Feiten die meespelen bij die bepaling zijn de door middel van zettingsproeven verkregen gegevens, de geografische ligging ten opzichte van de zee ((N.W.-zijde van het eiland) en de afvoer van het bovenwater door Rijn en Maas, maar ook de bodemdaling door inklinking (ca. 1 cm per jaar) en de voortdurende rijzing van de zeespiegel door afsmelting van de ijskap van Noord- en Zuidpool. De som van al deze factoren levert de dijktafel. Telt men bij deze dijktafel 50 cm, dan heeft men de aanleghoogte van de Deltadijken die voldoende wordt geacht om mensen, have en goed voor de komende vijftig jaar tegen het water te beschermen.

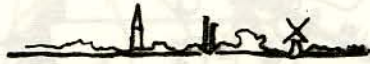
HOOFDWATERKERING OP DELTA HOOGTE.

IDEM NOG NIET OP DELTAHOOGTE.

DELTAWERK IN UITVOERING.

Op 6 december van het vorig jaar herdachten we 500 jaar bedijking van de polder Binnenland, nú wordt er gewerkt aan de bescherming tegen het water en over vijftig jaar zal er wellicht een nieuw plan op gang komen om de veiligheid te blijven garanderen. De strijd tegen het water verbindt de mensen van 500 jaar geleden met de mensen van nu en van de 21ste eeuw. Wellicht zal er dan, in de 21ste eeuw, verhaald worden over de geschiedenis die nu wordt geschreven.

G.M.H. Eijkenaar-van der Haak

ONTSTAAN EN VERANDERINGEN VAN HET LANDSCHAP IJSSELMONDE

De Vereniging voor Natuur- en Landschapsbescherming "De Carnisse Grienden" had dit jaar na het huishoudelijke gedeelte van haar algemene ledenvergadering de heer H.G. van der Weijden, werkzaam bij de Afdeling Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer, uitgenodigd om een voordracht te houden over het in de titel vermelde onderwerp. De redactie was van mening dat ook onze leden interesse zouden hebben voor dit onderwerp en daarom volgt hierna een samenvatting van het behandelde.

Na eerst verschillende dia's te hebben getoond van o.a. Botlekgebied en oevers van de Oude Maas, met voor dit gebied karakteristieke flora, begon de heer Van der Weijden zijn voordracht. Hij putte hiertoe uit een door hem geschreven voorlopig overzicht natuur- en landschapswaarden van IJsselmonde.

Hij onderscheidde bij zijn betoog de volgende onderwerpen:

1. Historie;
2. landschapsvorming in het verleden;
3. archeologie;
4. landschapstypen;
5. natuurwaarden;
6. aantastingen en plannen voor herinrichting.

1. Historie

Vanaf de Romeinse tijd tot + 1200 is weinig bekend over het landschap op IJsselmonde. Hetgeen we te weten zijn gekomen van de voorgeschiedenis is vooral te danken aan de archeologen. Bij de graafwerkzaamheden, uitgevoerd bij het te bouwen metrostation van Poortugaal zijn bij een meander van de Waal voorwerpen uit 500 en 400 jaar v.C. tevoorschijn gekomen. De bewoners van die tijd leefden op terpen die vaak overstroomden; zo kon het gebeuren, dat drie woonniveaus over elkaar kwamen te liggen. In deze drie woonlagen zijn opgravingen verricht. In de tweede eeuw werd begonnen met het aanleggen van dammen met houten duikers. Het oudste land is het laagstgelegen; de hoogste delen waren gebieden met veel veenontwikkeling.

In de omgeving van Rhoon werd de eerste bedijking uitgevoerd in 1199. Veertig jaar later overstroomde dit gebied weer. Over de Riederwaard is weinig bekend; de Zwijndrechtsewaard werd in 1335 ingedijkt. Hiertoe werden de Devel en de Waal aan twee zijden afgedamd.

2. Landschapsvorming in het verleden

De veenvorming ontwikkelde zich achter de kustlijn. Later werd klei op het veen afgezet in de vorm van opwassen. Deze opwassen zijn waarschijnlijk van oudsher bewoond geweest. In de twaalfde eeuw werden terpen opgeworpen en al voor 1288 werd de polder "Het Land van Poortugaal" als eerste in dit gebied bedijkt. De eerste bedijkingen waren zeer primitief.

Aan de hand van een landschapsecologische kaart, vervaardigd door Stierman (1981) in opdracht van het Openbaar Lichaam Rijnmond, wordt een toelichting gegeven op de binnen- en buitendijkse gronden.

3. Archeologie

Archeologische vondsten zijn o.a. afkomstig uit Poortugaal (metrobouw), Hoogvliet en langs de Waal en de Devel.

Bij Poortugaal werden in 1971 nederzettingen uit de Romeinse tijd en vroege Middeleeuwen blootgelegd.

4. Landschapstypen

De verschillende landschapstypen op IJsselmonde zoals graslanden, dijken en wegbermen, oevers en moerasen herbergen soms specifieke planten en dieren. (o.a. kruisdistel, pastinaak, moeraszoutgras en in de polder "Het Binnenland van Rhoon de watersalamander") De Koedood is een van de kreekrestanten. Op oude topografische kaarten komen nog grienden langs de oevers van de Koedood voor.

5. Natuurwaarden

Hierbij wordt ingegaan op de algemene natuurwaarden van IJsselmonde: de oude graslandpolders van het Land van Poortugaal (Gadering), kreken, wegen en dijken, donken, terpen en wielen worden in het kort belicht. Bijzondere natuurgebieden worden genoemd, o.a. kasteelbos bij Rhoon; de dijken rond Rhoon, Poortugaal en Smitshoek; donken bij Barendrecht en Ridderkerk; het voormalige (buiten)zwembad in Barendrecht; Huys ten Donck; ijsbaantje bij Poortugaal.

6. Aantastingen en plannen voor herinrichting

Het landschap van IJsselmonde is al zwaar gehavend door allerlei ingrepen: aanleg van snelwegen, stadsuitbreiding, opspuitingen met vervuild havenslib. Van de oorspronkelijke oppervlakte landelijk gebied op IJsselmonde is minder dan de helft overgebleven. Daartegenover staat de aanleg van recreatieparken bij de steden en langs de Oude Maas, alsmede bescherming van enkele buitendijkse natuurgebieden en landgoederen. Als aanbeveling voor het herstel en/of instandhouding van terreinen met natuurwaarden wordt o.a. gedacht aan de inrichting van bufferzones rondom bestaande natuurgebieden, die niet alleen de aantasting van de natuurgebieden - of de natuurwaarden ervan - voorkomt, maar deze bovendien versterkt.

Met een plan voor aanleg van bos in het polderlandschap, afkomstig van de Studiegroep Structuurstudie IJsselmonde, waren de aanwezigen het echter niet eens en hierover werd tot het einde van de bijeenkomst nog een "flinke boom" opgezet.

J.W.E. Kouw

MR. MÜLLER VERTELT: OVER GLAS EN GLAZEN

Zoals aangekondigd in het vorige Contactblad komen we nu terug op ons gesprek met meneer Müller. Deze keer komt één aspect van de, zoals ons bleek, zeer brede interesse van deze oud-dijkgraaf naar voren en wel zijn kennis van glas en glazen.

Allereerst over de herkomst van de traditie van het laten maken van een glas, dat gebruikt werd en wordt voor het uitbrengen van een heildronk. De wortels van deze gewoonte zouden liggen in de tijd van Filips de Goede, de vijftiende eeuw, de tijd van grote, luisterrijke feesten en partijen van bijvoorbeeld de Orde van het Gulden Vlies, door Filips gesticht om de hoge adel aan zich te binden.

In Nederland is daaruit de gewoonte, voor wat betreft de (hoog)heemraadschappen, van het schenken van een gedenkglas door de dijkgraaf en/of de (hoog)heemraden ontstaan. De traditie van een heildronk werd, ook in dit toch wat minder uitbundige deel van Nederland, overgenomen. Men dronk uit de hensbeker (hoofdbeker), ieder een slokje. Arme nieuwkomer in het polderbestuur echter: bij de minste fout of afwijking van de traditie, zeer wel te verwachten als men die tradities nog niet kent, moest de hele beker door hem geledigd worden. Ging er wéér wat mis, dan volgde de laatste bestraffing: het mutsje (deksel van de hensbeker met een inhoud van enkele wijnglazen). Het verdere verloop van de avond zal aan de nieuwkomer wel voorbij zijn gegaan. Hopelijk werden de belangrijke beslissingen genomen vóór men ging klinken op heil en zegen.

Nog een vast gebruik: bij aflijvigheid (overlijden) bleef en blijft het glas in het bezit van het waterschap.

Het glas uit de 17e eeuw kwam voornamelijk uit Duitsland, maar het graveren daarvan gebeurde in Nederland. Maria Tesselschade en Anna Roemers-Visscher (leden van de Muiderkring) beheersten de techniek van het graveren met de diamant vanuit de hand. Later ging men graveren met het rad, dat werd aangedreven door de voet. Er werd toen veel glas uit Engeland ingevoerd en ook hier te lande in dezelfde stijl vervaardigd.

Rond 1720 heeft een Engelsman, die in Dordrecht was komen wonen en ook glas uit zijn geboorteland importeerde, de stippeltechniek voor het graveren van glas uitgevonden. Pointilleren is de vakterm. Een gepointilleerd glas is erg fraai en zeldzaam.

Op het wijnglas dat de eerste dijkgraven schonken werd altijd een algemene gravure aangebracht, waaraan men vaak wel iets over de gever kon afleiden, maar beslist niet de naam van deze man. Een voorbeeld van zo'n afbeelding is een boerenhoeve met als tekst "vee en veld". Een dergelijk glas is waarschijnlijk afkomstig van een boer. Een ander voorbeeld is de afbeelding van het wapen van Holland of, van een wijnhandelaar, "wijnnegotie" met schepen en een wijnhuis. Grappig is ook de afbeelding van Hansje in de kelder, een manier om toekomstig vaderschap aan te kondigen.

Aan het einde van de 18e eeuw ziet men verandering in de voet van de glazen, dan komen de zogenaamde slinger-glazen in de mode. Na die tijd heeft men, tegen de oude gewoonte in, zijn naam laten vermelden op het glas. Men weet, dat na de slinger-glazen het Boheems kristal in de mode is gekomen en nog later ging de Hollandse zuinigheid een rol spelen. Volgens mr. Müller werd aan het einde van de 19e eeuw een gewoon wijnglas geschonken, waarop dan een toepasselijke gravure werd aangebracht.

Dan, in 1953, komt er de dijkkring IJsselmonde en de eerste dijkgraaf van deze ring trad weer in de voetsporen der voorvaderen en liet en glas maken en graveren. Afgebeeld werd zijn boerderij "Groote Lindt", zijn naam (T.L. Pons) en de jaartallen 1926 - 1951, de tijd die hij dijkgraaf was van de Zwijndrechtse Waard. Er bestaat ook een groot glas, geschonken door het voltallig College dat kwam na de tijd van de heer Pons. Daarop staat een zinnebeeldige voorstelling van de dijk-ring: een boer; enkele basaltblokken, verbeeldende de dijk; het wapen met daaromheen de grenzen van de dijk-ring IJsselmonde.

Het laatste glas is geschonken door de verteller. Daarop staan afgebeeld de bever uit het wapen van IJsselmonde in een "tuin", dat is de dijk, met vier klaverblaad-

jes, dat is de landbouw. Als spreuk staat in dit glas gegraveerd "mediis tutus in undis", hetgeen betekent: veilig temidden der golven. Zeker met de dijkverzwaringen waar elders in dit nummer over geschreven wordt, zal deze spreuk nog lang gelden.

G.M.H. Eijkenaar-v.d. Haak

Van de Stichting Hollandse Historische Reeks kregen wij het verzoek het volgende op te nemen:

Op 28 november 1983 is de Stichting Hollandse Historische Reeks opgericht. Deze stichting stelt zich ten doel het uitgeven of doen uitgeven van monografieën en andere studies betreffende de Hollandse geschiedenis in de ruimste zin. In de Hollandse Historische Reeks zullen monografieën en andere studies met een wetenschappelijk karakter verschijnen, zowel van de hand van professionele historici als van amateur-historici.

Per jaar zullen één of meer monografieën of andere studies worden uitgebracht in harde band met een kleuren-omslag. De delen in de reeks worden uitgegeven door B.V. Uitgeverij De Bataafse Leeuw te Dieren. Als eerste delen staat op het programma:

Drs. H.F.K. van Nierop, Van Ridders tot regenten. De Hollandse adel in de zestiende en de eerste helft van de zeventiende eeuw. Omvang ca. 352 blz.

Drs. J.A.F. de Jongste, Onrust aan het Spaarne. Haarlem in de jaren 1747 - 1751. Omvang ca. 496 blz.

Men kan zich op de uitgaven van de Stichting abonneren. Voor nadere informatie kunt U zich wenden tot de secretaris van de Stichting: dr. H.M. Brokken, Rijksarchief Zuid-Holland, Prins Willem Alexanderhof 20, 2595 BE, 's-Gravenhage, tel. 070-814381.

Ook de Historische Vereniging Holland, Amsteldijk 67, 1074 HZ Amsterdam zond een persbericht. Deze vereniging houdt zich bezig met de beoefening van de geschiedenis van het voormalige gewest Holland, ruwweg het gebied van de huidige provincies Noord- en Zuid-Holland. Zij doet dit zowel voor beroeps- als voor amateurhistorici, d.m.v. het houden van lezingen, excursies, cursussen en het uitgeven van boeken en het tijdschrift Holland. Monografieën en bundels met langere artikelen verschijnen in de serie Hollandse Studiën; zo was o.a.

deel 10 een monografie over de oudste bedelordekloosters in Holland en Zeeland, door dr. P.A. Hendriks;

deel 13 een bundel met artikelen, waaronder een over een middeleeuwse stenen kamer in Hendrik Ido Ambacht;

deel 14 Regionaal-historische bibliografie van Holland, 1980-1982; met een overzicht van archiefinventarissen door T.N. Schelhaas, door J. Alleblas.

Voor het eerst zijn nu alle boeken en tijdschriftartikelen betreffende dorpen, steden en streken in Noord- en Zuid-Holland over drie jaar in een aparte publikatie bijeengebracht, zodat een handig naslagwerk is ontstaan voor geïnteresseerden in de geschiedenis van een bepaalde streek of plaats.

Exemplaren zijn te koop voor f 10,--; ze kunnen ook schriftelijk worden besteld door overmaking van f 12,50 op rekening 3593767 t.n.v. de penningmeester Historische Vereniging Holland, afd. verkoop publikaties te 's-Gravenhage.

KOPIJ VOOR HET SEPTEMBER-
NUMMER 1984 S.V.P. INLEVEREN
VOOR 15 AUGUSTUS 1984

BEZICHTIGINGSTIJDEN VERZAMELINGEN

Rondleidingen in groepen van tien personen (voorlopig alleen op woensdagmiddag of woensdagavond).

S.V.P. telefonisch aanmelden vooraf op nr. 18142.

Bij geen gehoor:

voor woensdagmiddag bij de heer P. van Bergeijk,
tel. 12252

voor woensdagavond bij de heer A.G. van de Garde,
tel. 14423

+::+::+::+::+

CONTRIBUTIE

Minimaal f 13,50 per jaar. Het beschikbaar stellen van een extra bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Overmaken van de contributie kan geschieden op bankrekening

nr. 64.42.22.204 bij de Credit Lyonnais Bank Nederland te Barendrecht; gironummer van de bank: 16 87 126

of

op gironummer 25 30 926 t.n.v. de Historische Vereniging Barendrecht.

+::+::+::+::+

Contactpersoon WERKGROEP BODEMONDERZOEK:

Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
Develsluis 6
Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

Contactpersoon WERKGROEP GENEALOGIE:

Hr. A.M. Overwater
Jaagpad 65
Barendrecht
tel. 01806 - 12152

+::+::+::+::+

In tegenstelling tot de kaart op blz. 17, behorende bij het artikel over de dijkverzwaring op het eiland IJsselmonde, op de voorzijde een kaart uit het midden van de vorige eeuw. Nog geen vaste oeververbindingen met omliggende gebieden. De "Koninklijke Straatweg", van Katendrecht via Rijsoord naar Zwijndrecht, diende voor het doorgaande verkeer.

Toelichting:

R	=	Rijsoord en Strevels- hoek	H	=	Heerjansdam
S	=	Sandelingen-Ambacht	K	=	Kijfhoek
HIA	=	Hendrik Ido- en Schildmanskinderen- Ambacht en Oostendam	HO	=	Heer Oudelands- Ambacht
			KL	=	Kleine Lindt
			GL	=	Groote Lindt
Z	=	Zwijndrecht	M	=	Meerdervoort